

TÜRKÇE VE İNGİLİZCE ÖĞRETMEN ADAYLARININ AKADEMİK YAZILARINDA YAPISAL ÖZELLİKLER*

Nihat Bayat

Özet

Bu çalışmada İngilizce ve Türkçe Öğretmenliği öğrencilerinin yazdıkları akademik yazılarda bu yazı türünün yapısal özelliklerine ne derece uydukları incelenmiştir. Buna göre çalışmada öncelikle akademik yazıların yapısal özelliğine değinilmiştir. Akademik yazılardaki yapısal düzeneği sağlayan tez cümlesi, paragraf konularını içeren konu cümlesi, giriş paragrafı yapısı, sonuç paragrafı yapısı ve bağdaşıklık-bağlılaşıklık hakkında bilgi verilmiştir. Çalışmaya İngilizce Öğretmenliğinden (20) ve Türkçe Öğretmenliğinden (23) toplam 43 öğrenci katılmıştır. Bu öğrencilerin yazdıkları akademik yazılar yapısal özellikleri açısından değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucunda İngilizce Öğretmenliği öğrencilerinin akademik yazıların yapısal özelliklerini uygulama oranları Türkçe Öğretmenliği öğrencilerinden daha fazla olmasına karşın her iki grubun bu konuda başarı oranlarının yeterli olmadığı söylenebilir.

***Anahtar sözcükler:** akademik yazı, tez cümlesi, konu cümlesi, bağdaşıklık-bağlılaşıklık*

---

* Bu çalışma 9-11 Aralık 2009 tarihleri arasında Kıbrıs'ta 2. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu'nda bildiri olarak sunulmuştur.

STRUCTURAL FEATURES IN ACADEMIC WRITING OF TURKISH AND ENGLISH TEACHER LEARNERS

Abstract

This research investigated the extend of English Language Teaching students and Turkish Language Teaching students' use of the structural features of academic writing in their academic writing. First of all, the structure of academic writing was handled in the paper. Information about thesis statement, topic sentences including the topic of the paragraphs, the structure of introductory paragraph, the structure of concluding paragraph, and coherence-cohesion all which provide the structure of academic writing were given. 43 participants consisting the students from English Teaching students (20) and Turkish Teaching students (23) took part in the study. The academic writings written by those students were evaluated in terms of their structural features. According to the results of the evaluation, it can be stated that the success rate of both groups was not satisfying even though the rate of applying the structural features of academic writing by English Teaching students was more than Turkish Teaching students.

Key words: *academic writing, thesis statement, topic sentence, coherence-cohesion*

1. Giriş

Akademik yazı, belli bir konu ve temel bir düşünce üstünde yazılan bir dizi paragraftan oluşan metinlerdir. Paragraf sayısında bir netlik olmamakla beraber akademik bir yazının yaygın olarak beş paragraftan oluştuğu söylenebilir (Zemach ve Rumisek 2005). Özellikle üniversite çevresi başta olmak üzere akademik dünyada yazılan bu yazıların temel özelliği nesnel bir karşılığının olmasıdır. Bu yüzden genellikle bir araştırmanın ya da bir düşüncenin yazılı ifadesi olarak ortaya çıkarlar. Akademik yazılar nesnel olmaları ve kimi zaman bir rapor niteliği taşımalarından dolayı özellikle üniversitede çalışan akademisyenlerin öğrencilerine verdikleri ödevlerin biçimini de belirlerler. Belli bir bilgi alışverişinin aracı durumundaki bu yazılar belirlenmiş bir yapıda yazılmak durumundadırlar. Sadece metnin yapısı üstünde değil, aynı zamanda paragrafların yapısı, belli içerikteki cümlelerin metin içindeki yeri gibi konularda da kimi uzlaşmalar söz konusudur (Zemach ve Rumisek 2005, Boardman ve Frydenberg 2002, Oshima ve Hogue 1999).

Eğitim fakültelerinde yer alan Yazılı Anlatım derslerinde öğrenilmesi beklenen bu ilkelere farklı bölümlerin farklı yaklaşımları söz konusudur. Türkçe Öğretmenliği ve İngilizce Öğretmenliği Bölümleri bu açıdan değerlendirildiğinde söz konusu ilkelerin özellikle İngilizce Öğretmenliği Bölümlerinde hem kaynaklarda yer aldığı, hem de ders okutmanlarının yaklaşımlarında bunlara önem verildiği; buna karşın Türkçe Öğretmenliği Bölümlerinde yer alan kaynaklarda ve derslerde bu yapıların göz ardı edildiği gözlemlenmiştir.

Bu bağlamda üniversite öğrencilerinin yazdıkları yazılarda kişiden kişiye değişmeyen kimi yapılar kullanmaları beklenir. Bu ortak yapılar sayesinde ders hocaları ve öğrenciler arasında bilgi alışverişinin hızı artacak ve hocalar tarafından yapılacak sağlıklı geri-dönüşlerle öğrencilerin akademik başarıları da olumlu yönde değişimlere uğrayacaktır. Bu çalışma Eğitim Fakültelerindeki İngilizce ve Türkçe Öğretmenliği bölümlerinde yazılan yazıların akademik yazı ölçütlerine ne ölçüde uyduklarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Özellikle dil bölümleri olmaları bakımından İngilizce ve Türkçe Öğretmenliği bölümlerinde bu konuda daha fazla bir duyarlılığın olabileceği öngörülmüştür.

Problem ve Alt-Problemler

Çalışmada şu probleme ve alt problemlere yanıt aranmıştır:

Problem cümlesi: İngilizce Öğretmenliği öğrencileri ile Türkçe Öğretmenliği öğrencilerinin Türkçe yazdıkları akademik nitelikli yazılarda yapısal açıdan fark var mıdır?

Bu problem cümlesine göre alt-problemler de şöyle belirlenmiştir:

- a. Türkçe Öğretmenliği öğrencilerinin yazılı anlatımlarında akademik yazıların yapısal özellikleri kullanılmakta mıdır?

- b. İngilizce Öğretmenliği öğrencilerinin yazılı anlatımlarında akademik yazıların yapısal özellikleri kullanılmakta mıdır?
- c. Türkçe Öğretmenliği öğrencilerinin yazılı anlatımlarında akademik yazıların yapısal kurallarına ne ölçüde uyulmaktadır?
- d. İngilizce Öğretmenliği öğrencilerinin yazılı anlatımlarında akademik yazıların yapısal kurallarına ne ölçüde uyulmaktadır?

2. Kuramsal Bilgiler

Akademik yazı, başta üniversiteler olmak üzere akademik dünyada öğrenciler ve akademisyenler tarafından yazılan yazılara genel olarak verilen addır. Akademik yazı kişisel, edebî, iş ve gazetelere özgü yazılardan farklıdır. Bu farklılık özellikle yazılan yazıyı okuyacak okur, yazının tonu ve amacı noktalarında toplanır. Akademik yazının okuru genellikle ders hocalarıdır. Bu tür yazılardaki ton ise yazarın biçimini, başka bir deyişle kendini ifade etme sırasında gösterdiği tarzı işaret eder. Akademik bir yazıda yazarın biçimi özellikle sözcük seçimleri ve cümle yapılarından izlenir. Bir yazının tonu ciddi, mizahi, kişisel, nesnel olabilirken akademik yazının tonu genellikle biçimsel ve ciddidir. Bu tür yazıların amacı ise bir düşünce için okuru ikna etmek ya da söz konusu düşünceyi açıklamak olabilir (Oshima ve Hogue 1999).

Akademik yazılar birçok konuda ve birçok amaç için yazılabilir. Bu amaçların en yaygın olanları şunlardır: iki şeyi karşılaştırmak, bir problem için öne sürülen bir çözümü tartışmak, bir projeyi tanıtmak, edinilen bir bilgiyi özetlemek, bir deneyi veya yapılan bir araştırmayı rapor etmek (Boardman ve Frydenberg 2002). Bu konular üniversitelerde öğrencilerin en çok yaptığı ödev ve çalışmalar arasındadır. Her biri nesnel karşılığı olan yazılar yazmayı gerektirir. Bu yönüyle akademik yazılar kullanımlık yazı türündedir ve kurgusal yazılardan farklıdır.

Yazma eylemi bir şeye başlama ve onu bitirmeyi içerir; başkalarını dinlemeyi ve o yönde ilerlemeyi, aynı zamanda yazarın kendi sesini, bakış açısını ve yorumunu sunması için onun özgüvenini ve istekliliğini yansıtır. Bununla beraber yazma belli bir çalışmanın detaylarına ilişkin derin bir aşinalık gerektirir. Yazar bu detayları geniş kuramsal bağlamlar içinde belli sınırlılıklarla, belirleyici ve açıklayıcı ilişkiler ve karşılaştırmalarla düzenlemelidir. Yazmanın yaratıcı boyutu kaos, şans eseri keşifler (serendipity) ve tesadüfler gerektirir; ancak yazıyı biçimlendirmek için anlatılacaklara bir sıra vermek ve onları bir disiplin içinde sunmak gerekir. Bu paradoksların ima ettiği şeyler önemlidir ve şu noktalarda toplanır:

Paradoks 1: Başlamaya karşı bitirme paradoksu

Paradoks 2: Geleneksele karşı özgünlük paradoksu

Paradoks 3: Duyguya karşı mantık paradoksu

Paradoks 4: Zora karşı kolay paradoksu

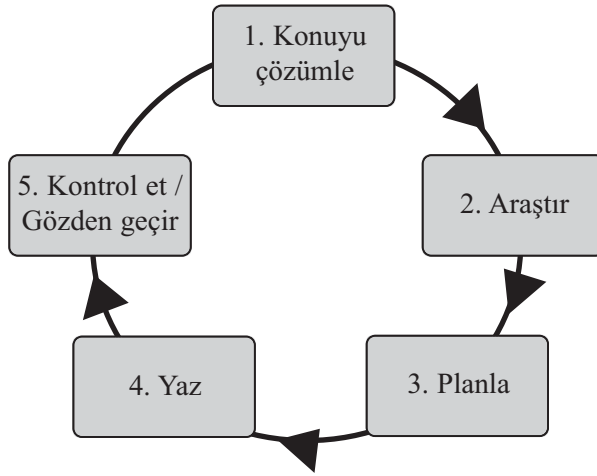
Paradoks 5: Özele karşı kamusal paradoksu (Murray ve Moore 2006)

Başlama-bitirme paradoksu, yazmaya ilişkin becerilerin nitelik olarak o süreci başlatmak ve bitirmek için gereksinim duyulan becerilerden farklı olduğunu imler. Geleneksel-orijinal paradoksu ise ele alınan bilgilerle ileri sürülen düşünceler arasındaki farklılıklar ve gerilimleri anlatır. Mantık-duygu paradoksu akademik yazılardaki nesnellikle ilgilidir. Bu tip yazılarda duygunun tamamen yok edilemeyeceği, ancak yönetilebileceği görüşü egemendir. Kolaylık-zorluk paradoksu da akademik yazının çeşitli aşamalarında karşılaşılan güçlüklerin derecesini anlatır. Son olarak kamusal-özel paradoksuyla yazarların yazdıklarının kamuyu ilgilendirdiği ve böylece kamusal ve özellik kavramlarının birbirini güçlendirdiği ima edilir.

Özellikle öğrenciler tarafından yazılan akademik yazılar, onların neler yapabileceklerini, sorulan soruları veya verilen konuları nasıl anladıklarını, okudukları materyalleri ne derece kavrayabildiklerini gösterir. Bununla birlikte akademik yazılar kişinin analitik düşünebilme becerisini ve öğrenme biçimini de yansıtır. Bu tip yazıların üniversitelerde kullanılma nedeni bu özellikleridir.

Akademik yazının hazırlanışı genellikle beş aşamada gerçekleşir. Bu aşamalar şöyle bir tabloyla görselleştirilebilir:

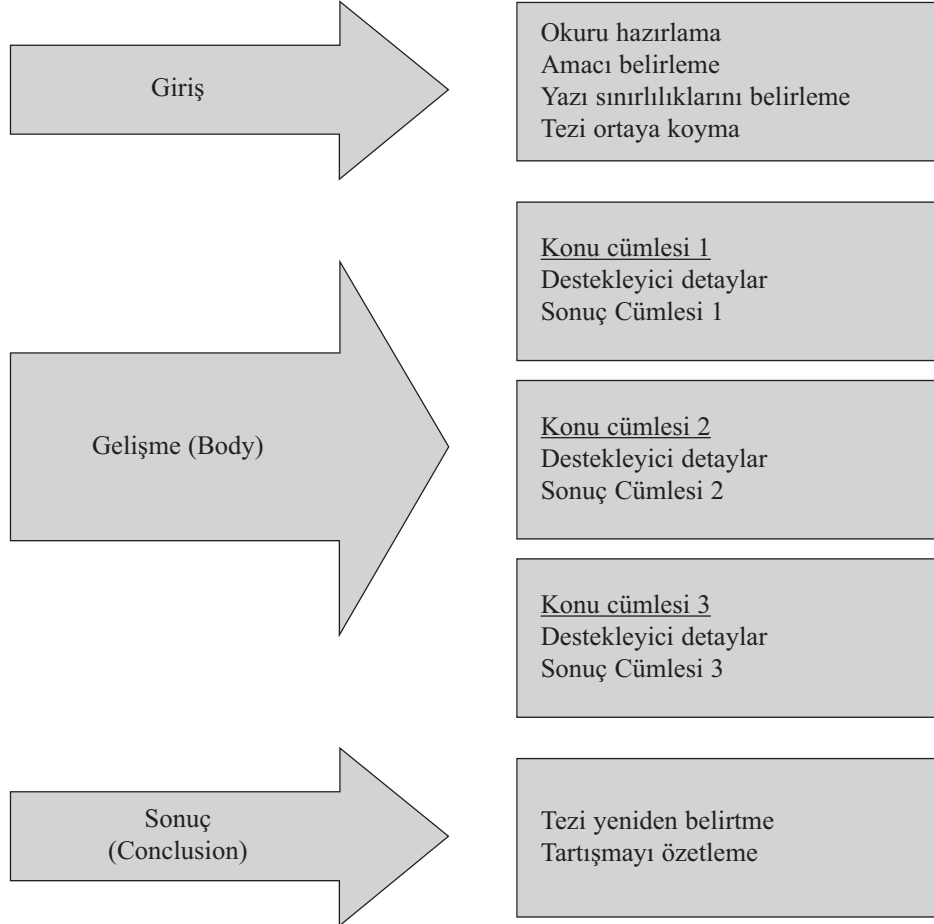
Şekil 1: Akademik yazı hazırlamadaki aşamalar.

Bu aşamaların her biri çok önemlidir, ancak gözlemler öğrencilerin konunun çözümlenmesine, planlamaya ve kontrol etmeye yeterli dikkati göstermediklerini ortaya koymuştur. Özellikle planlamadaki eksiklik kötü veya zayıf bir biçimde yapılandırılmış yazıların ortaya çıkmasına neden olur. Bu da okurun yazıyı kolayca takip edebilmesini güçleştirir.

İyi planlanmış bir akademik yazı kabaca şu yapıda kendini gösterir:

Şekil 2: Akademik yazının yapısı.

Yukarıdaki şemada da görüldüğü gibi akademik yazıda üç bölüm bulunur: giriş, gelişme ve sonuç bölümleri. Bu bölümlerin her birinin kendine özgü amaçları vardır ve bu amaçlar her türlü akademik yazıda aynıdır. Belirtilmesi gereken noktalardan biri bölüm ile paragrafın aynı olmadığıdır. Başka bir deyişle giriş bölümü –her ne kadar genellikle tek paragraftan oluşsa da- birden çok paragraftan oluşabilir. Aynı şey diğer bölümler için de geçerlidir.

Akademik bir yazıda giriş bölümü (introduction) yazının genel konusunu ve amacını veren bölümdür. Zemach ve Rumisek (2005) giriş bölümüyle ilgili beş

özelliğın altını çizer: beş-on cümleden oluşur, okurun ilgisini yazıya çeker, yazının genel konusunu verir, konuya ilişkin ön bilgi verir ve yazının tez cümlesini ortaya koyar. Bu noktaların yerli yerinde uygulanması iyi bir giriş bölümünün oluşmasına yardımcı olur. Sözelimi bu bölümde konu açık bir biçimde ortaya konduktan sonra verilen bilgiler ne çok az ne de çok fazla olmalıdır. Çünkü burada verilen bilgi konuya ilişkin sadece bir ön bilgidir; amacı okuru bilgilendirmek değil, söz konusu konuya hazırlamaktır. Giriş bölümünü ilgi çekici kılmak için kimi istatistiksel değerlerden, ilgi çekici alıntılardan veya kişisel bir öyküden yararlanılabilir.

Giriş bölümünün son cümlesi yazının tez cümlesidir. Tez cümlesi yazarın konuya bakış açısını ortaya koyar. Başka bir deyişle tez cümlesi, yazarın konuya ilişkin araştırmasından ne öğrendiğine ve yazısında bu fikri nasıl işleyeceğine işaret eder. Tez cümlesi araştırma sırasında karşılaşılan birçok bakış açısından üretilir. Yazar araştırma sırasında karşılaştığı düşüncelere çeşitli tepkiler verir ve bunun sonucunda kendi düşüncesini oluşturur. Kimi zaman tez cümlesi araştırmaya başlamadan da oluşturulabilir. Böyle durumlarda araştırma, belirlenen tezin ispatı için yapılır. Bu durumu genellikle konunun niteliği belirler. Hangi biçimlerde belirlenirse belirlensin tez cümlesi şu işlevleri yüklenir:

- bir planlama aracı olarak bulunur,
- yazara çalışmanın odaklandığı noktaları belirlemede yardım eder ve düşünceler arasındaki ilişkileri açığa koyar,
- yazarın tartışmayı desteklemek için kanıt olarak sunacağı alt konuları ve konu cümlelerini ilişkilendireceği bir dayanak işlevi görür,
- konuya ilişkin soruları düşündürür ve yazıdaki bilgiler arasında bir bağ işlevi görür.

(<http://louisewww.mit.csu.edu.au/division/studserv/learning/pdfs/essay.pdf>)

Gelişme (body) bölümü tez cümlesinde verilen düşüncenin detaylandırılmaya, açıklanmaya başladığı bölümdür. Bu bölümde birçok paragraf bulunur ve her bir paragrafta konunun yalnızca bir boyutu ele alınır. Gelişme bölümündeki paragrafların her birinde iyi bir konu cümlesi (topic sentence) ve doğru bir paragraf yapısı bulunmalıdır. Bu bölümde yer alacak olan paragrafların içeriği tez cümlesinden de izlenebilir. Çünkü gelişme bölümü tez cümlesinde öne sürülen fikri açıklar, destekler ve ispatlamaya çalışır. Sözelimi “Yabancı dili geliştirmenin birkaç önemli yolu vardır” gibi bir tez cümlesi gelişme bölümünde bu yollara ilişkin bilgi verileceği ve açıklama yapılacağını işaret eder.

Gelişme bölümündeki paragrafların yapısı giriş ve sonuç bölümündeki paragraflardan farklıdır. Bu bölümdeki paragraflar diğer bölümlerdeki paragraflardan farklı olarak bir konu cümlesi (topic sentences) ile başlar. Konu

cümlesi paragrafın genellikle ilk cümlesidir. Bu cümle paragrafta tartışılacak noktayı ifade eder ve özetler. Daha sonra verilen cümleler konu cümlesindeki düşünceye göre biçimlendirilir (Bailey 2003). Konu cümlesinde paragraflar arasında yumuşak bir bağlantı sağlayan geçiş imleri bulunur. Böylece okur yeni düşüncenin öncekilerle nasıl bir ilişki içinde olduğuna da tanık olur. Konu cümlesinin bu yapısı sayesinde okur yazının tamamını okumadan sadece konu cümlelerini tarayarak tüm yazının izleğini anlayabilmelidir. Bu izlek, yazarın yazıdaki amacıyla ilintili mantıksal bir gelişim göstermelidir. Paragraflarda konu cümlesinin olmaması okurun yazı içinde kaybolmasına ve kaygılanmasına neden olur.

Gelişme bölümünde bulunan bir paragraf *birlik* (unity, tek bir düşüncenin anlatımı), *gelişim* (development, verilen düşüncelerin doğru bir biçimde desteklenmesi) ve *tutarlılık* (coherence, paragraftan çıkan sonucun niyetlenen şeyle ilgili olması) gibi üç önemli özelliğe sahip olmalıdır. Bunun yanında gelişme bölümündeki paragraflarda genellikle bir de sonuç cümlesi (concluding sentence) bulunur. Bu cümle ile konu cümlesinde verilen düşünce bir bakıma özetlenir. Ancak sonuç cümlesi paragrafta bir zorunluluk değildir.

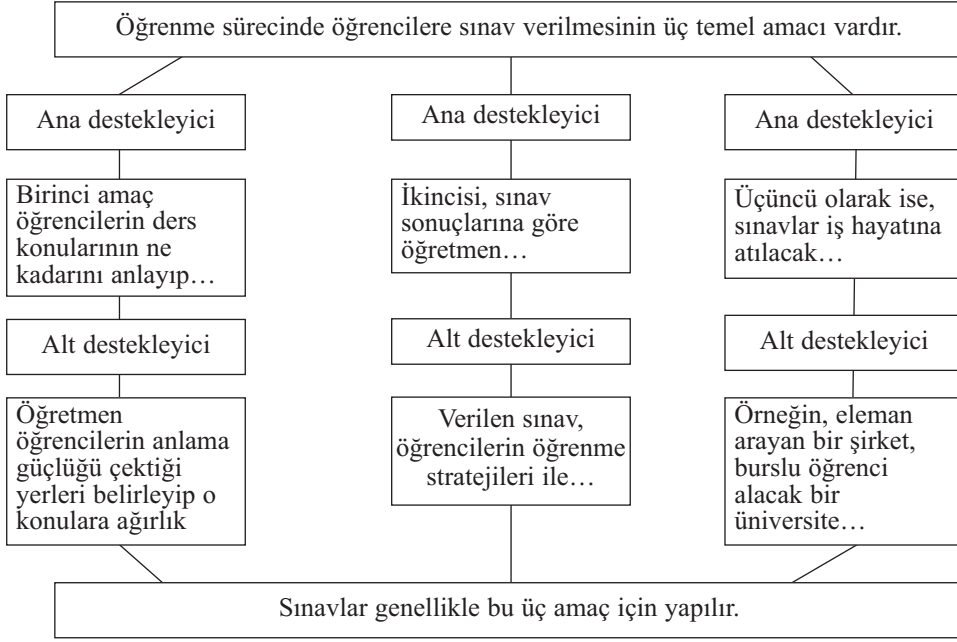
Gelişme bölümündeki paragraflar konu cümlesinde verilen birkaç noktayı açıklayan bir yapıda gelişebilir. Bunun yanında belirli bir olay anlatılıyorsa paragrafta yer alacak cümleler arasında kronolojik bir sıra da izlenebilir. Paragrafın gelişimi üç yolla sağlanabilir: detaylar verilebilir, açıklamalar yapılabilir ya da örnekler verilebilir (Zemach ve Rumisek 2005). Bu gelişimden sonra da sonuç cümlesi eklenir. Sonuç cümlesinde ana nokta değişik bir yolla yeniden ifade edilir. Böylece okura paragrafın konusu hatırlatılmış olur. Bu noktaları örnekleyen bir paragraf aşağıdaki gibi olabilir:

Öğrenme sürecinde öğrencilere sınav verilmesinin üç temel amacı vardır. Birinci amaç öğrencilerin ders konularının ne kadarını anlayıp anlamadığını belirlemek içindir. Öğretmen öğrencilerin anlama güçlüğü çektiği yerleri belirleyip o konulara ağırlık verebilir. İkincisi, sınav sonuçlarına göre öğretmen anlatım yöntem ve tekniklerinde değişiklik yapabilir. Verilen sınav, öğrencilerin öğrenme stratejileri ile ilgili bilgi verdiğinden öğretmen ders planlarında bunları göz önünde tutar. Üçüncü olarak ise, sınavlar iş hayatına atılacak veya bir sonraki eğitim aşamalarına devam edecek öğrenciler hakkında diğer kurumlara bilgi verir. Örneğin, eleman arayan bir şirket, burslu öğrenci alacak bir üniversite öğrencilerin sınav sonuçlarına bakarak onları değerlendirir. Sınavlar genellikle bu üç amaç için yapılır.

Bu paragraftaki yapının şematik gösterimi de şu biçimdedir:

Şekil 3: Akademik bir yazıda gelişme paragrafı yapısı.

Akademik bir yazının son bölümü sonuç bölümüdür (conclusion). Akademik yazı etkili bir sonuçla bitmelidir. Sonuç bölümü tez cümlesine ilişkin bir yanıt sunar. Sonuç paragrafının konu cümlesi gelişme bölümünün sona erdiğini ve yazının da sonlanmak üzere olduğunu bildirir. Bu bölümde okurun metinden edinmesi düşünülen izlenimler bir senteze ulaştırılır. Sonuç bölümü kabaca üç işlevi yerine getirir: gelişme bölümünde verilenler özetlenir ve bununla tez cümlesinde öne sürülen iddia yanıtlanır. İkinci olarak sonuç bölümünün son cümlesi vurucu, akılda kalıcı ve yazıyı okurun zihninde devam ettirici bir nitelik taşımalıdır. Son olarak sonuç bölümü tüm metnin sekizde biri kadar olmalıdır. Ancak bu miktar yazılan yazının niteliğine göre az-çok değişebilir (Mennens ve Wilkinson 2002).

Akademik bir yazının bölümleri yukarıda anlatıldığı gibidir. Bir okur, bu nitelikteki bir yazıyı okurken her bölümün kendine özgü işlevine göre bir beklentiye girer. Bunun sağlanabilmesinde belki de en önemli nokta paragraflama tekniğidir. Paragraf, yazının örgütleyici birimleridir ve hangi düşüncenin hangisiyle hangi biçimde ilişkili olduğunu imler. Paragraflama iyi yapıldığında okur metni nasıl okuyacağına ilişkin ipuçları elde eder. Bu yüzden yukarıda da belirtildiği gibi bir paragraf bir tek düşünceyi ele almalı, iyi organize edilmiş ve tutarlı olmalıdır. Paragrafın başındaki konu cümlesinden sonra birbiriyle ilişkili cümlelerden oluşan

bir detaylandırma (elaboration) süreci söz konusudur. Bundan sonra da verilen düşünceler bir sonuca bağlanır (wrap-up). Paragrafta bu üç birim bulunmazsa okur bir bitmemişlik duygusuyla karşı karşıya kalır. Başka bir deyişle akademik bir yazıda tek cümlelik paragraflardan kaçınmak gerekir. Belirtilen birimlerin kullanılmaması durumunda ortaya çıkan tek cümlelik paragraflar informal yazılara ait bir tekniktir (Mennens ve Wilkinson 2002).

Yukarıda verilen bilgilerin dışında akademik bir yazıda bulunması gereken bir ilke daha vardır. Bu da bağdaşıklık-bağlılaşıklık ilkesidir. Bağdaşıklık, bir metinde yer alan birimlerin anlamsal ve kavramsal olarak birbiriyle uyumunu ifade eder. Ancak bu ilke sadece metin içi ilişkilerle ilgili değildir; metinle okur arasındaki anlamlandırma sürecinde var olan uyum da bağdaşıklık terimi ile anlatılır (Tanskanen 2006). Bağlılaşıklık ise yine metin içinde ve tümce içinde bulunan dilbilgisel birimlerin uyumunu anlatır. Bu iki ilke akademik bir yazıda sağlandığı zaman metni okumak ve yazarın düşüncesine ilişkin bir fikir edinebilmek kolay olur. Bu da akademik ve bilimsel nitelikli yazıların en önemli koşullarından biridir. Akademik yazıya ilişkin verilen bütün bilgileri örneklemesi açısından aşağıdaki örnek yazı incelenebilir:

Akademik yazı örneği

Modern Teknoloji

Modern çağda yaşayan insanlar dünyayı zenginleştiren birçok keşiften ve buluştan yararlanırlar. Bilim adamları yeni bilimsel bilgilere ulaşmak ve yaşamı kolaylaştırmak için uzun yıllar harcayarak yeni yollar keşfederler. *Modern çağda insanoğlunun kullanımına sunulan en önemli buluşlar televizyon ve bilgisayar teknolojisi alanında gerçekleşmiştir.*

Anlık iletişimin en gözde biçimi televizyondur. Televizyonun seyirciler üstünde inanılmaz bir etkisi vardır, çünkü insanlar televizyon aracılığıyla dünyada olup biten olaylara anında tanık olabiliyorlar. Sözgelimi 1992’de insanlar Ağustos 1961’den beri Doğu ve Batı Berlinlileri ayıran Berlin Duvarı’nın hayret verici yıkılışını izlediler. Ayrıca Berlin vatandaşlarının yeniden buluşması sırasında gerçekleşen keyifli kutlamaları da izleme olanağı buldular. Dünyanın televizyondan izlediği diğer tarihi bir olay ise uzay mekiğinin fırlatılmasıydı. Örneğin 4 Mart 1994’te Kolombiya mekiği araştırma amacıyla fırlatıldı. Mekik, fırlatma noktasından başarıyla yükseldi ve yörüngeye yerleşti. 18 Mart 1994’te Kolombiya uçuşu sona erdiğinde onun başarılı dönüşünü yine televizyonlar gösterdi.

Televizyon bize sadece dünyadaki olaylara tanık olma olanağı sunmaz, aynı zamanda uzaktan tedavi konusunda da önemli bir rol oynar. Teletıp hastalara ve doktorlara videolar aracılığıyla tıbbi konularda görüşme olanağı sağlar.

Sözelimi doktorlar, özel araçlar kullanarak hastanın kalbini, akciğerlerini veya boğazını gözlemleyebilirler. Uzak mesafeli televizyon teknolojisi aracılığıyla sorunu teşhis edebilir ve tedavi yöntemleri önerebilirler. Bu örnekler teletibbin yarattığı modern tıp mucizelerinden sadece ikisidir.

Son yirmi yılda bilgisayar teknolojisi de iletişim dünyasında insanlığın yararına inanılmaz gelişmeler kaydetmiştir. Bilgisayar, uzun mesafeler içinde iletişim olanağı sunar. Bilgisayarlarla inanılmaz miktarlarda bilginin tüm dünyada hızlı bir biçimde dolaşımı için bir bilgi ağı kurulmuştur. Bilgisayar teknolojisi aynı zamanda küresel düzlemdeki akademik, araştırma ve yönetim organizasyonlarının birbirlerinden bilgisayar ağı üstünden yararlanabilme olanağı da sunmuştur. Bilgisayara dayalı en önemli iletişim biçimi internet yoluyla gerçekleşir. İnternet eğitimciler ve öğrencilere olduğu kadar bilim adamlarına ve uzmanlara da dünya çapındaki araştırma merkezlerine ve kütüphanelere ulaşma olanağı verir. Bu kişiler ayrıca kendi alanlarındaki yayınlara da internet aracılığıyla ulaşabilirler. Bununla birlikte elektronik mektupları ve e-postaları kullanabilme aile üyeleri ve arkadaşlara olduğu kadar uzmanlara, araştırmacılara ve iş dünyasına da hızlı ve kolay bir biçimde haberleşme olanağı verir. Böylece bir bilgisayarda yazılan bir doküman aynı ülkede veya başka bir ülkedeki bir bilgisayar ekranına kısa bir süre içinde yansır.

Buna ek olarak teknoloji bilgisayar tıbbının lehine hem doktorların hem hastaların yararlanabildiği önemli ölçüde bir katkı sağlamıştır. Geçmişte kırsal bölgelerde çalışan doktorlar son tıbbi bilgilere hızlı ulaşma şansına sahip değillerdi. Buna karşın bugün yüzlerce mil uzaktaki kentlerde bulunan tıp merkezlerindeki uzmanlarla bilgisayar aracılığıyla son tedavi yöntemlerini elde etmek için iletişim kurabiliyorlar. Bilgisayar aynı zamanda x-ray girdilerini insan bedeninin görsel imgelerine dönüştürebiliyor. Bu imgeler kırsal bölgelerdeki doktorların işini kolaylaştırmaktadır, çünkü uzmanlar bu imgeler yardımıyla hastalıkları teşhis etmekte ve en iyi tedaviyi belirleyebilmektedirler. Başka bir gelişme ise bilgisayarın tıbbi bir durumdaki gerçek nedeni saptama konusundaki yeterliliğidir. Örneğin geçmiş yıllarda kronik baş ağrısı olan bir hasta birçok doktor tarafından başarılı bir biçimde tedavi edilememişti. Yeni bir doktor hastanın tıbbi geçmişine ilişkin ayrıntılı bir anketi doldurdu. Yanıtlar bir bilgisayara yüklendiğinde baş ağrısının 100'den fazla nedeni bir liste halinde elde edildi. Daha sonra bilgisayar hastanın baş ağrısının gerçek nedenini belirledi ve şimdi bu hasta başarılı bir biçimde tedavi ediliyor.

Sonuç olarak bilimsel araştırmalar ve deneyler, televizyon ve bilgisayar üstünden dünyadaki bilgileri daha hızlı ve kolay elde edebilmenin yollarını açtı. Bu buluşların çoğu yaşamı daha iyi bir duruma getirdi ve dünyayı güçletti. Gelecekte sadece televizyon ve bilgisayar teknolojisinde değil, diğer alanlarda da daha hangi gelişmelerin olacağını izlemek ilginç olacaktır.

(Oshima ve Hogue 1999:117-118)

3. Yöntem

Nitel özellikteki bu çalışmanın verileri öğrencilere yazdırılan akademik nitelikli konulardaki yazılardan elde edilmiştir. Çalışma için seçilen konuların uzman görüşü alınarak akademik yazının niteliklerini yansıtacak biçimde olmasına dikkat edilmiştir. Buna göre uzman görüşü de alınarak üç konu belirlenmiş ve katılımcılara sunulmuştur. Katılımcıların bu konuların birinde bir yazı yazmaları istenmiştir. 60 dakikalık süre verilmiş ve uygulama tek oturumda tamamlanmıştır. Sonuçlar İngilizce yazılı anlatım dersi veren bir uzmanla birlikte araştırmacı tarafından değerlendirilmiştir. Yazılan yazılarda sadece akademik bir yazının yapısal özelliklerini oluşturan giriş paragrafı, tez cümlesi, konu cümleleri, sonuç paragrafı ve bağdaşıklık-bağılıklık ilkelerine uygunluğuna bakılmıştır. Bunun dışındaki özellikler değerlendirmeye alınmamıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiş ve araştırmanın bulgularına ulaşılmıştır.

Katılımcılar

Araştırmaya Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği 4. sınıf öğrencilerinden 22, Türkçe Öğretmenliği 4. sınıf öğrencilerinden 27 kişi katılmıştır. İngilizce Öğretmenliği öğrencilerinden 2, Türkçe Öğretmenliği öğrencilerinden de 4 katılımcının yazdıkları yazılar geçersiz bulunmuştur. Sonuç olarak araştırmanın toplam katılımcı sayısı İngilizce Öğretmenliğinden 20, Türkçe Öğretmenliğinden 23, toplam 43'tür. İngilizce ve Türkçe Öğretmenliği bölümlerinde okuyan öğrenciler yazılı anlatıma ilişkin ortak dersler almaktadırlar. Türkçe Öğretmenliği Türkçe Yazılı Anlatım dersini ilk iki yarıyıl ve İngilizce dersini de yine ilk iki yarıyıl, İngilizce Öğretmenliği ise Türkçe Yazılı Anlatım dersini ilk yarıyıl ve İngilizce yazılı anlatım (writing) dersini de ilk iki yarıyıl almıştır. Dolayısıyla yazılı anlatıma ilişkin aldıkları ders bakımından katılımcılar arasında bir benzerlik bulunmaktadır.

4. Bulgular ve Yorumlar

Tablo 1

Tez Cümlesi Kullanım Dağılımı

Bölüm	Var	Yok	Uygun değil	Toplam
	8	9	3	20
İngilizce Öğr.	%40	%45	%15	%100
	6	16	1	23
Türkçe Öğr.	%26	%69	%0.4	%100

Katılımcıların yazdıkları yazılarda tez cümlesi kullanım oranları incelenmiştir. Tablo 1'de görüldüğü gibi İngilizce Öğretmenliği öğrencilerinin %40'ı tam ve

doğru bir biçimde tez cümlesi kullanırken %45'i yazılarında tez cümlesine yer vermemiştir. %15'i ise tez cümlesi kullanmış ancak bu cümleler başarılı olarak değerlendirilmemiştir. Buna karşın Türkçe Bölümü öğrencilerinin %26'sı tez cümlesi kullanmış, %69'u kullanmamış ve %0.4'ü ise uygun bulunmayan tez cümlesi kullanmıştır. Sonuç olarak tez cümlesi kullanma konusunda İngilizce Bölümü öğrencilerinin daha başarılı olduğu söylenebilir.

Tablo 2

Konu Cümlesi Kullanım Dağılımı

Bölüm	Var	Yok	Toplam
	12	8	20
İngilizce Öğr.	%60	%40	%100
	5	18	23
Türkçe Öğr.	%22	%78	%100

Konu cümlesi kullanım oranı bakımından İngilizce Öğretmenliği öğrencilerinin %60'ı gelişme bölümü paragraflarında konu cümlesine yer verirken Türkçe Öğretmenliği öğrencilerinin %22'si paragraflarında konu cümlesi kullanmıştır. Konu cümlesi kullanımı bakımından İngilizce Öğretmenliği öğrencilerinin daha dikkatli oldukları söylenebilir.

Tablo 3

Giriş Paragrafı Kullanımı

Bölüm	Var	Yok	Uygun Değil	Toplam
	10	2	8	20
İngilizce Öğr.	%50	%10	%40	%100
	5	3	15	23
Türkçe Öğr.	%22	%13	%65	%100

İngilizce Öğretmenliği öğrencilerinin %50'si giriş paragrafını uygun biçimde yapılandırmıştır. Bu öğrencilerin %10'u giriş paragrafına hiç yer vermezken %40'ı ise giriş paragrafı kullanmış ancak bunu olması gerektiği gibi yapılandıramamıştır. Türkçe Öğretmenliği öğrencilerinin ise %22'si başarılı bir giriş paragrafı yazabilmiştir. Bu öğrencilerin %13'ü hiç giriş paragrafı kullanmamış, %65'i ise giriş paragrafını doğru yapılandıramamıştır. Dolayısıyla giriş paragrafı konusunda da İngilizce Öğretmenliği öğrencilerinin Türkçe Öğretmenliği öğrencilerinden daha başarılı oldukları söylenebilir.

Tablo 4

Sonuç Paragrafı Kullanımı

Bölüm	Var	Yok	Uygun değil	Toplam
	5	10	5	20
İngilizce Öğr.	%25	%50	%25	%100
	8	7	8	23
Türkçe Öğr.	%35	%30	%35	%100

Tablo 4 incelendiğinde İngilizce Bölümü öğrencilerinin yazıya uygun bir sonuç paragrafı kullanım oranı %25 olarak belirlenmiştir. Bu öğrencilerin %50'si yazılarında sonuç paragrafına hiç yer vermezken %25'i ise bir sonuç paragrafı yazmış ancak yazıya uygun bulunmamıştır. Türkçe Bölümü öğrencilerinde ise sonuç paragrafı kullanım oranı %35 olarak belirlenmiştir. Bu öğrencilerin %30'u sonuç paragrafını hiç kullanmazken %35'i ise uygun bir sonuç paragrafı yazamamışlardır. Sonuç paragrafı oluşturma konusunda Türkçe Öğretmenliği öğrencileri İngilizce Öğretmenliği öğrencilerinden daha başarılı olmuşlardır.

Tablo 5

Bağdaşıklık-Bağlılaşıklık İlkelerine Uygunluk

Bölüm	Uygun	Uygun değil	Toplam
	7	13	20
İngilizce Öğr.	%35	%65	%100
	5	18	23
Türkçe Öğr.	%22	%78	%100

Yazılan yazıların bağdaşıklık-bağlılaşıklık ilkelerine uygunlukları değerlendirildiğinde İngilizce Öğretmenliği öğrencilerinin %35'inin, Türkçe Öğretmenliği öğrencilerinin ise %22'sinin uygun yazılar oluşturdukları saptanmıştır. Başka bir deyişle İngilizce Öğretmenliği öğrencileri bağdaşıklık-bağlılaşıklık ilkelerine uygunluk bakımından Türkçe Öğretmenliği öğrencilerine göre daha başarılı olmuşlardır.

5. Sonuç ve öneriler

Yapılan çalışmada İngilizce Öğretmenliği öğrencilerinin yazılı anlatımlarında akademik yazıların yapısal özellikleri bakımından Türkçe Öğretmenliği öğrencilerinden daha başarılı oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bunun nedeni İngilizce Öğretmenliği programlarında çalışan yazılı anlatım ders hocalarının akademik yazının yapısal özelliklerine ilişkin kurallar konusunda daha duyarlı

olmaları olabilir. Ayrıca İngilizce yazılı anlatım (writing) kitaplarının bu kuralları önceleyen bir yapıda yazılmış olmaları başka bir neden olarak düşünülebilir. Buna karşın Türkçe yazılı anlatım kitaplarında belirtilen kurallara rastlamak güçtür.

Türkçe Öğretmenliği öğrencilerinin yazılı anlatımlarında akademik yazıların yapısal özelliklerini kullanma oranı %25.4 olarak belirlenmiştir. Bu değer tez cümlesi, konu cümlesi ve diğer yapısal özelliklerin tam olarak uygulandığı, yani sorunlu tez ve konu cümleleri dikkate alınmadan elde edilen sonuçlar üstünden elde edilmiştir. Dolayısıyla Türkçe Öğretmenliği öğrencilerinin yazılı anlatımları akademik yazı yapısı açısından yetersizdir.

İngilizce Öğretmenliği öğrencilerinin yazılı anlatımlarında akademik yazıların yapısal özelliklerini kullanma oranları ise %42'dir. Bu başarı oranı Türkçe Öğretmenliği öğrencilerinin başarısından daha yüksektir. Bunun nedeni İngilizce Öğretmenliği öğrencilerinin programlarında akademik yazının özellikleriyle daha çok karşılaşmaları olabilir. Ancak bu başarı oranı yine de yetersizdir. Bu ise İngilizce Öğretmenliği öğrencilerinin yeterince Türkçe yazmamalarına bağlanabilir.

Türkçe Öğretmenliği öğrencilerinin yazılı anlatımlarında akademik yazıların yapısal kurallarına en çok uydukları nokta sonuç paragrafının yapısına ilişkindir. Bu oran %35'tir. Buna karşın giriş paragrafı yapısı, konu cümleleri ve bağdaşıklık-bağlılaşıklik noktalarındaki oran %22'dir. Türkçe Öğretmenliği Anabilim Dallarındaki programa bakıldığında akademik yazıya ilişkin bir konu bulunmadığı görülebilir. Dolayısıyla bu başarı oranlarının alınan eğitimden çok öğrencilerin yazılı anlatıma ilişkin kişisel duyarlılıklarından kaynaklandığı söylenebilir.

İngilizce Öğretmenliği öğrencilerinin yazılı anlatımlarında akademik yazıların yapısal kurallarına en çok uydukları nokta %60'lık oranla konu cümleleridir. En düşük değer ise %25'lik oranla sonuç paragrafı yapısına ilişkin elde edilen başarıdır. Türkçe Öğretmenliği öğrencilerine oranla bu değerlerdeki yükseklik yukarıda belirtildiği gibi İngilizce Öğretmenliği öğrencilerinin eğitim programlarına bağlanabilir.

Akademik yazı, bilim dünyasında bulunan insanların birbirleriyle iletişimini sağlayan önemli bir araçtır. Bu yazıda ortak bir birlik sağlamak insanlara hız ve zaman kazandırmaktadır. Bu nedenle akademik yazı yazabilme becerisi sadece ülkelere özgü bir durum olarak değil, evrensel bir gereklilik olarak algılanmalıdır. Eğitim fakültelerindeki bölümlerde, özellikle de dil bölümlerinde öğrencilerin yazı yazabilme becerisi konusunda başarılı olmaları beklenir. Bu, öğrencilerin hem kendi akademik başarıları açısından hem de ilerideki öğrencilerine verecekleri yazılı anlatım derslerinin nitelikleri açısından çok önemlidir. Bu nedenle özellikle Türkçe Öğretmenliği programlarında akademik yazı yazma ile ilgili hem yeni dersler planlanmalı, hem de var olan derslerin içeriğinde kimi değişikliklere gidilmelidir. İngilizce Öğretmenliği programlarında ise yazılı anlatım becerilerini pekiştirecek çalışmalar yapılmalı ve İngilizce olarak edinilen yazılı anlatım bilgilerinin Türkçe yazmada da kullanımı konusunda çalışmalar yapılmalıdır.

Kaynakça

- Bailey, Stephen (2003). *Academic writing. A practical guide for students*. New York: RoutledgeFalmer.
- Boardman, Cynthia A. ve Frydenberg, Jia (2002). *Writing to communication. Paragraphs and essays*. New York: Longman.
- Mennens, Henri ve Wilkinson, Bob (2002). *Academic writing skills*. Universiteit Maastricht. http://www.ub.unimaas.nl/fdp/Studenten/Academic_writing_skills_guide.pdf
Erişim tarihi: 26.11.2009
- Murray, Rowena ve Moore, Sarah (2006). *The handbook of academic writing*. New York: Open University Press.
- Oshima, Alice ve Hogue, Ann (1999). *Writing academic English*. New York: Longman.
- Tanskanen, Sanna-Kaisa (2006). *Collaborating towards coherence*. Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Zemach, Dorothy E. ve Rumisek, Lisa A. (2005). *Academic writing from paragraph to essay*. ? : MACMILLAN.
<http://louisewww.mit.csu.edu.au/division/studserv/learning/pdfs/essay.pdf> Erişim Tarihi: 26.11.2009